

Závěry Kulatého stolu k výsledkům prioritizace NKR

Datum, čas: 26. 09. 2018; 9:00 – 14:30 hod.

Místo: Michnův palác, Újezd 60, Praha 1

OBECNÁ ČÁST

Byla představena dosavadní příprava *Národní koncepce realizace politiky soudržnosti ČR po roce 2020* (NKR) a její kontext na evropské i národní úrovni, vč. důvodů pro prioritizaci v rámci přípravy NKR (nižší alokace pro ČR – méně priorit financování, méně tematických oblastí i operačních programů). První fáze prioritizace rozdělila jednotlivé tematické oblasti a podoblasti na 3 skupiny: 1) s dobrým hodnocením, bez identifikovaných zásadních nedostatků, 2) s hraničním hodnocením s nutností řešit nedostatky, a 3) s horším hodnocením.

V hodnocení v rámci prioritizace se odráží jednak **potřebnost a důležitost oblastí/podoblastí** (např. přínosy, cíle, podložení strategiemi) a také mj. **připravenost oblastí na budoucí období** (např. absorpční kapacita, bariéry čerpání).

V dané fázi přípravy **nejsou žádné oblasti ani podoblasti z budoucí podpory vyřazovány**. Cílem 1. fáze prioritizace je identifikovat silná, resp. slabá místa, u nichž je třeba problémové aspekty řešit tak, aby pokud budou způsobilé pro financování, byly dané problémy či rizika odstraněny.

První **návrh struktury návrhové části NKR** (vize, globální cíl, priority a strategické cíle) bude předmětem jednání relevantních platforem v následujících týdnech (ESSP, EPOS, Rada vlády pro ESIF ad.), návrhová část bude součástí materiálu na vládu.

Všichni přítomní se v zásadě **shodli na důležitosti oblasti vzdělávání**, protože pro všechny ostatní oblasti, vč. podnikání, výzkumu a inovací je vzdělávání základním **předpokladem úspěchu**. Dále je třeba více vnímat i možnost negativního ekonomického vývoje (příchod krize) v budoucnu, a tedy i případnou větší potřebnost čerpání podpory v oblastech zaměstnanosti v průběhu celého programového období 2021–2027 (2029). Velká část účastníků vnímala i sociální vyloučení/sociální problémy jako jedno z největších „skrytých“ nebezpečí pro další úspěšný vývoj ČR.

Výstupy z prioritizace a z kulatého stolu budou reflektovány při práci na **návrhové části NKR a budou vstupovat do návrhu architektury OP**. V prvním čtvrtletí 2019 proběhne 2. fáze prioritizace se zohledněním zpětné vazby k metodice hodnocení z kulatého stolu (a také již se zohledněním pozičního dokumentu EK a jiných zásadních vstupů) a finální verze NKR, spolu s návrhem implementační struktury, bude předložena vládě do konce června 2019.

VÝSTUPY JEDNOTLIVÝCH PRACOVNÍCH SKUPIN

Kulatý stůl 1: Doprava

Co se týče výsledků v rámci oblasti doprava, určitým překvapením bylo umístění podoblasti Doprava ve městech (a v jejich zázemí) až na 3. místě. Rovněž hodnocení této podoblasti v rámci kritéria 2 – existence strategií – nemusí dle části účastníků odrážet reálný stav věci, neboť některé kraje/města jsou strategicky připravena a některá nikoli. Velmi pozitivně byla hodnocena existence a zpracování SUMPů (plánů udržitelné mobility měst/aglomerací) v současném programovém období a metodické vedení MD v této oblasti. Na druhou stranu bylo uznáno, že ne ve všech dotčených městech je kvalita SUMPů velmi vysoká. Každopádně je třeba v nastoleném trendu pokračovat.

Co je třeba vyřešit u oblastí s kritickým nebo hraničním hodnocením: Menší důležitost u vozového parku je dána již určitým pokrokem a dále výraznými možnostmi financování z jiných zdrojů (připravovaný úvěr ČR u EIB ve výši desítek mld. Kč právě na nákup vlaků). Podoblast je však přes vše výše uvedené potřebná, zejména v oblasti MHD a ve vazbě na alternativní paliva. Co se týče multimodální nákladní dopravy, je třeba rozlišovat její hlavní dvě základní části (díličí oblasti podpory), a sice veřejná logistická centra/překladiště (VLC) a přepravní jednotky. Zatímco podpora přepravních jednotek je zcela nezbytná

a panuje shoda mezi MD a trhem nad její realizací a potřebností, v případě VLC existují dlouhodobě určité problémy. Určitá síť VLC existuje, nedostatky má spíše z pohledu svých kapacit, parametrů vybavení/funkčnosti a také z pohledu veřejné dostupnosti. Doposud se VLC nedaří z ESIF podporovat, i když jsou součástí OP Doprava. MD následně potvrdilo potřebu podpory terminálů i v budoucím období.

Územní dimenze: Účastníci se shodli, že nejsilnější územní dimenzi vidí v podoblasti Doprava ve městech (a v jejich zázemí).

Z dalších věcných témat v rámci dopravy se hovořilo o její silné provázanosti na ochranu ŽP, ochranu klimatu a energetické úspory/energetickou účinnost. Ve všech těchto oblastech podíl dopravy roste.

Byl kladen velký důraz na potřebnost a „pozitivní hodnocení“ integrovaných projektů, a to jak v druhé fázi prioritizace, tak ve vlastním nastavení DoP a budoucích OP.

Kulatý stůl 2: Ochrana životního prostředí a oběhové hospodářství, Posun k nízkouhlíkovému hospodářství, Ochrana kulturního dědictví

Byla shoda, že environmentální vzdělávání zásadním způsobem přispívá k ochraně životního prostředí. Bylo navrženo neomezovat tuto podoblast pouze na školy, jedná se o celoživotní vzdělávání. Komunikační strategie je rovněž velmi důležitá pro podporu čerpání v oblasti nízkouhlíkového hospodářství. Environmentální vzdělávání by mělo být podporováno rovněž z národních zdrojů a zvážit jeho zařazení mezi klíčové dovednosti s provazbou do rámcových školních plánů.

Bylo diskutováno nižší hodnocení důležitosti podoblasti *Staré ekologické zátěže a brownfieldy*. V případě starých ekologických zátěží jsou to environmentální i zdravotní rizika, spojená s nečinností. Problematika neřešených brownfieldů dále souvisí s nežádoucím zábojem zemědělské půdy, negativními společenskými jevy a nevyužitým potenciálem těchto míst. Nutná je podpora zejména v méně atraktivních lokalitách. Byla zmíněna problematika čerpání dotací (včetně národních), jež jsou zaměřeny vždy jen na dílčí problém, související s brownfieldy (sanace, demolice, následné využití). Jejich revitalizace je pak vázána na splnění různorodých kritérií nenavazujících v čase. V případě brownfieldů existuje obrovská absorpční kapacita s přímým vztahem na rozvoj území.

V oblasti *Nízkouhlíkového hospodářství* jsou jednotlivé podoblasti provázané, není tedy zcela relevantní je vzájemně prioritizovat nebo některou vyřadit. Dotace by měly být zaměřeny zejména na podoblasti a opatření, kdy je jejich realizaci nutné podpořit např. z důvodu jinak dlouhodobé návratnosti. Strategické investování (podoblast *Přenos, distribuce a akumulace elektrické energie a modernizace energetické infrastruktury*) by mělo být především úlohou státu. V oblasti energetiky je obrovská absorpční kapacita, zájem žadatelů však významně závisí na nastavení podpory.

V oblasti kultury by měla být umožněna plošná podpora, tj. včetně památek lokálního významu. Potřeba rozvoje území s komunitním přesahem. Velmi vhodné je sdružování projektů – integrace projektů na místní úrovni (např. sdružení obnovy/oprav 20 až 30 kulturních památek do jednoho projektu).

Byla diskutována problematika bariér – legislativní prostředí, veřejná podpora, rezistentnost územního plánování, kdy některá řešení není možná realizovat v reálném časovém horizontu, trvalou bariérou je stavební zákon. Z hlediska územní dimenze chybí propojování oblastí, nyní funguje rozdělení dle kompetencí (kraje, obce, regiony). Rovněž doposud chybí propojení připravovaného Národního klimaticko-energetického plánu s územním plánováním. Problémovým se také jeví řešení problematiky energetických úspor přes několik subjektů, řešením by byla redukce na malý počet a stanovení jednoho garanta, který bude nastavovat podmínky.

V rámci přípravy strategických dokumentů a zejména vlastních operačních programů byla diskutována úloha plánování z úrovně státu až na úroveň obcí. Měla by být více konkretizována představa, jaké typy opatření mají k dané změně přispět a v jakém území, aby prostředky byly vynaloženy efektivně a byla dále snižována vzájemná územní disparita. Zároveň by měla být zohledněna zásada rovnoměrnosti, aby všechny dotčené subjekty měly povinnost realizovat projekty. Aktuálně např. není představa, jak naplnit cíl pro OZE (návrh na povinné zapojení obcí).

Byla zmíněna nutnost nacházení inovativních řešení a nejlepších technologií pro rozšíření nebo nahrazení aktuálně podporovaných aktivit s ohledem na měnící se podmínky i efektivnost vynaložených prostředků (např. domovní ČOV, kořenové čistírny, problematika využití dřevního odpadu na úrovni obcí). Inovativní technologie mohou významně ovlivnit řešení klíčových problémů v energetice, ale i v dalších oblastech. Celkově by se projekty měly připravovat komplexně, aby byla realizována (pokud možno) najednou

související opatření (např. při zateplování objektů zároveň instalovat vzduchotechniku s možnou rekuperací tepla a energií dodávanou z OZE).

Zdůrazněna potřeba řešit oblasti meziresortně a integrovaně (opatření na zmírnění změny klimatu, problematika dopravy s dopadem na životní prostředí).

Kulatý stůl 3: Výzkumný a inovační systém, Podpora podnikání a průmyslu, Veřejná správa a bezpečnost

Panovala shoda na podhodnocení oblasti Kybernetická bezpečnost a elektronizace VS, což bylo v zásadě způsobeno nepochopením územní dimenze. Další oblastí, která je dle přítomných podhodnocena, je oblast ochrany obyvatelstva, která postrádá důležitou část – hybridní hrozby. Přítomní zástupci resortů uvedli, že přestože většina strategií je platná do roku 2020, jsou již připravovány nové.

U hodnocení existence strategií by se mělo postupovat individuálně, mimo jiné i kvůli tomu, že technologický pokrok jde velmi rychle dopředu a strategie psaná dnes na roky 2020+, může být za dva roky zastaralá – nebo je potřeba ji více zobecnit/fázovat či v určitých časových úsecích vždy uzpůsobit či operacionalizovat.

V těchto tematických oblastech by se měla posílit role komunitárních programů, jež mají v ČR nízké využití.

V diskusi o možnosti vyloučení či významné redukce podoblastí se pozornost mimo jiné soustředila na následující podoblasti, u kterých bylo konstatováno, že jsou počítány také mezi zásadní: Výzkum a vývoj – podoblast *Funkční propojení VS, akademického a podnikatelského sektoru*; Podpora podnikání a průmysl - podoblast *Podpora firem pro zvyšování přidané hodnoty výrobků a služeb v produkčním řetězci*, kde by mohlo být vhodnějším řešením zapracování obsahu do jiných, bezprostředně souvisejících. V rámci diskuze ke kartám oblasti Veřejná správa a bezpečnost došli přítomní k závěru, že žádnou z podoblastí nelze vyškrtnout či spojit.

Velké projekty („vlajkové lodi“) oblastí jsou připravovány jak MV, tak MPO. Pro MŠMT je důležitá kontinuita, aby projekty mohly dál pokračovat na tom, co již bylo zainvestováno.

Územní dimenze: Shoda nepanovala v přístupu k územní dimenzi v oblasti výzkumu a vývoje. Zatímco resorty preferují národní úroveň a podporu nejšpičkovějších pracovišť v republice, územní partneři mají opačný názor a trvají na tom, aby se podpora výzkumu dostala do území (což se děje v současném programovém období, kdy je Praha minimálně podporována).

Shoda panovala na tom, že existují významné bariéry, které brání čerpání obecně a nejvíce dopadají na malé projekty (např. zákon o zadávání zakázek u IT projektů, vysoká administrativní zátěž podnikatelů při přípravě žádostí). Chybí podpora v území, technická pomoc, která by malým projektům pomohla.

Kulatý stůl 4: Vzdělávání, Sociální začleňování, Trh práce, Výkon veřejné správy

V rámci kulatého stolu byla diskutována metodika a způsob hodnocení, vč. vhodnosti jednotně hodnotit oblast investic a měkkých projektů. Byla formulována doporučení pro 2. fázi prioritizace, jako větší časový prostor pro hodnocení, lepší definice územní dimenze, apod.

Z věcného hlediska panovala shoda na důležitosti všech oblastí, které kulatý stůl řešil, jmenovitě vzdělávání, trhu práce, sociálního začleňování i výkonu veřejné správy. Relativně dobrá aktuální situace na trhu práce i v sociální oblasti (ze statistického hlediska) může důležitost těchto oblastí částečně upozdat; zároveň je nesporné, že ČR potřebuje v těchto oblastech učinit zásadní kroky. V této souvislosti byla zmíněna také důležitost inovativních přístupů v řešených oblastech.

Za MMR bylo vzneseno, že jako klíčový nedostatek při hodnocení lze považovat převažující absenci strategií pro další období ve většině oblastí. Tento nedostatek má značný negativní vliv na hodnocení v řadě kritérií (2,3 a 4).

Zástupci relevantních resortů uvedli aktuální stav přípravy strategií:

- MV: příprava koncepce veřejné správy do roku 2030 aktuálně probíhá, první ucelená bude k dispozici v lednu 2019
- MPSV: strategie pro další období (zaměstnanost, soc. začleňování) jsou nyní na počátku přípravy; předpoklad je, že strategický rámec bude k dispozici v březnu 2019
- MŠMT: Současná strategie je do roku 2020, V červnu 2020 bude připravena Strategie do roku 2030, fázovaná strategie Dlouhodobý záměr je pro období 2019 – 2023 (v roce 2019)
- ÚV ASZ: Probíhá aktualizace Strategie do roku 2030, vychází ze Strategie ČR 2030. Rámec by měl být k dispozici v říjnu/listopadu 2018.
- MZd: Strategie do roku 2023, Strategie primární péče bude zpracována na podzim 2019.